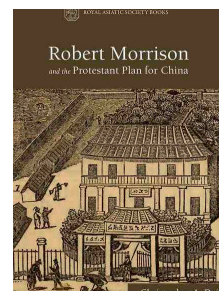

Robert Morrison and the Protestant Plan for China

Christopher A. Daily. 261 sider, Hong Kong: Royal Asiatic Society Books/Hong Kong University Press, 2013.

Det er skrevet mye og mange biografier om Robert Morrison, den første protestantiske misjonær til Kina. Det meste av det jeg har lest er langt på vei basert på hans hustru, Eliza Morrisons *Memoirs of the Life and Labours of Robert Morrison, D.D. (1839)*. Det blir problematisk når disse memoarer har et vist preg av helgendyrkelse. Da mangler det kritiske perspektivet i analysen av Morrison. Denne boken er annerledes. I stedet for å begynne med hans bragder i Kanton og Macau, begynner forfatteren med å tegne streker til historien til the London Missionary Society – dets bakgrunn i den evangeliske veknelsen fra 1730, etableringen i 1795 og dets første misjonsvirksomhet på Tahiti etter modell av brødrethrenskapet med utsendelse av utdannede misjonærer (godly mechanics with zeal, piety, and mechanical skill, s. 25f). Det ble helt mislykket; flere misjonærer falt fra og de som ble, manglet evner og kunnskap. Resultatet ble at man etter 12 år måtte gi opp. I stedet prøvde man seg i Sør-Afrika fra 1798; det gikk litt bedre, kanskje mest fordi man brukte hollandske misjonærer med en vis utdanning.

Resultatet ble derfor en total omlegging av strategi med David Bogue som hovedarkitekten. I stedet for 'the godly mechanics' fra Tahiti anbefalte Bogue å etablere et utdanningssenter for misjonærer. Han ble selv leder og underviste. Det var hans undervisning og forslag til strategi som ble lagt til grunn med det formål å utruste misjonærer innen evangelisk teologi for å dyktiggjøre dem til å lære det lokale språk, oversette Bibelen og opprette lokale utdanningssentre i liknelse av Bogues utdanningssenter Gosport Academy. Daily bruker derfor mye tid på å fortelle historien om Gosport og ikke minst Bogues grundige undervisning – en systematisk undervisning som studentene fikk i oppgave å kopiere verbatim på papir og i virkeligheten. Det handlet om et treårig intensiv studie i teologi, Bibel, jødisk historie og

geografi, religion, ekklesiologi, kirkehistorie, embetsforståelse, logikk og metafysikk, etikk, og filosofi. Til alle fag og undervisningstimer hadde Bogue utarbeidet summariske oversikter og curriculum over hva mer studenter skulle lese. Jeg var selv i 80-årene rektor på et utdanningssenter for misjonærer (Gå Ut Senteret i Hurdal). Hvis jeg den gang hadde pålagt studentene bare halvparten av hva Bogue krevde av sine studenter, ville de være sluttet på dagen. Her er altså tale om det motsatte av 'godly mechanics'. Det var her Morrison og hans nære kollega William Milne fikk deres utdanning. Det var denne utdanning, konkret nedskrevet i Bogues forelesningsnoter, de tok med seg til Kina og Malakka.

Resten av boken er en spennende gjennomgang av hvordan de begge fulgte Bogues retningslinjer og råd til punkt og prikke. Her er bokens anliggende: å påvise at arbeidet til London Missionary Society i Kanton, Macau og Malakka er en minutøs realisering av Bogues planer og strategier, helt til minste detaljer.

Morrison og Milne gjør en fantastisk jobb, men masterplanen er David Bogues. Helt fra starten legger Morrison vind på å lære seg kinesisk (både kantonesiske og mandarin) i en sammenheng hvor Qing-dynastiet hadde forbudt noen å lære utlendinger kinesisk og hvor oversettelse og misjonsvirksomhet kunne medføre dødsstraff. Hans begynnende oversettelse av tekster til kinesisk kan ikke annet enn imponere, også selv om Morrison legger til grunn for store deler av oversettelsen av NT et manuskript fra en romersk-katolsk misjonær Jean Basset (1662-1707) – et manuskript som Morrison hadde med seg i kopi fra British Museum. Vi følger prosessen på vei mot både NT - og ikke minst GT hvor Morrison og Milne ikke hadde noe forlegg. I 1819 forelegger det en komplett kinesisk bibel – bare 12 år

etter Morrisons ankomst til Kanton. I tillegg hadde Morrison helt siden 1809 jobbet full tid som kinesisk oversetter for the East India Company. Og ikke bare har han og Milne oversatt bibelen, men også utarbeidet en grammatikk og samlet sammen en ordbok i fire bind fra kinesisk til engelsk. Et liknende eksempel finner vi i Skrefsruds og Boddings oversettelsesarbeid blant santalene.

Tredje trin i implementeringen av Bagues strategi er opprettelsen av the Anglo-Chinese College i Malakka. Her var Milne hovedpersonen, men fortsatt med utgangspunkt i Bagues konkrete forslag og med Morrison som den styrende leder i bakgrunnen. Her ble det snart spenninger i forhold til både med-misjonærer og London Missionary Society i London som begge ønsket seg en bredere modell med fokus på flere folkegrupper, mens Morrison og Milne kjempet for et primært fokus på Kina. En viktig del av Bagues strategi var her å

plassere utstyr for trykking av bibler og litteratur som en del av et slikt Anglo-Chinese senter. Det lyktes, især i Malakka og i noen grad også i Macau.

Det er en spennende og forfriskende bok fordi den går opp nye spor i forståelsen av Morrisons arbeid. «Hovedpersonen» er her David Bogue. Neste skritt kunne kanskje være et studie av Bogue og hans helt avgjørende betydning for arbeidet i Kina og Øst-Asia og ikke minst hans detaljerte undervisningsopplegg som grunnlag for misjonstrategi i går og i dag.

Knud Jørgensen

